

Kaupunginhallitus 22.05.2023 § 160

§ 160

Valtuustokysymys hyvinvointialueuudistuksen vuoksi kaupungille jäävistä sopeutumattomista kustannuksista (Kv-asia)

Valmistelijat / lisätiedot:
Kattelus Johanna
Jyrkkä Maria
etunimi.sukunimi@espoo.fi
Puhelinnumero 09 816 21

Päätösehdotus

Esittelijä
Kaupunginjohtaja Mäkelä Jukka

Kaupunginhallitus ehdottaa, että valtuusto merkitsee selostusosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Mika Poutalan ym. 12.12.2022 tekemään valtuustokysymykseen kaupungille hyvinvointialueuudistuksen vuoksi jäävistä sopeutumattomista kustannuksista ja toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

Päätös

Kaupunginhallitus:
Esittelijän ehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Selostus

Valtuutettu Mika Poutala sekä 17 muuta valtuutettua ovat tehneet 12.12.2022 seuraavan valtuustokysymyksen:
Mitä kaupunki aikoo tehdä sopeutumattomien kulujen (15 M€) suhteen? Tammikuun ensimmäinen päivä 2023 uudet hyvinvointialueet aloittavat toimintansa. Tämän johdosta kaupungin tuki- ja hallintopalvelujen siirtyvä henkilöstö, sekä siirtyvät kustannukset on selvitetty. Alustavan arvion mukaan sopeutumattomia kustannuksia jää kaupungille noin 15 miljoonaa euroa. Mitä kaupunki aikoo tehdä, että Espoolle ei jää ylimääräisiä kuluja maksettavaksi?

Vastaus valtuustokysymykseen

Kysymyksen taustalla on sosiaali- ja terveystoimen ja pelastustoimen uudistus, joka astui voimaan 1.1. 2023. Uudistus vaikuttaa merkittävästi kaupungin taloudenpitoon. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen kustannukset poistuvat kaupungin taloudesta, mutta vastaavasti vero- ja valtionosuustulot laskevat. Kuntien kunnallisveroprosentteja leikataan 12,64 prosenttiyksiköllä ja yhteisöveron osuuksia kolmanneksella. Hyvinvointialueelle siirrettävien tehtävien valtionosuudet vähennetään kunnilta. Espoosta siirtyy hyvinvointialueen rahoitukseen merkittävästi enemmän tuloja, kuin mitä sinne siirtyy menoja. Tästä valtio korvaa pysyvällä muutosrajoittimella 60 prosenttia. Muutosrajoitin tulee staattiseksi osaksi uutta valtionosuusjärjestelmää, ts. muutosrajoittimeen ei tehdä indeksi- tai muitakaan korotuksia, mikä heikentää kaupungin tulorahoituksen kasvua.

Uudistukseen valmistautuminen aiheutti kaupungille mittavia toiminnallisia muutoksia ja edellytti runsaasti sitovaa ennakkolaskentaa siitä huolimatta, että tulevaan rahoitukseen ja kustannuksiin liittyi ja liittyi edelleen moninaisia epävarmuustekijöitä. Valtuustokysymys viittaa kaupungin elokuussa 2022 koostamaan kustannusosuuksien laskelmaan, joka sisältää muutoksen toteuduttua kaupungilta poistuvia osuuksia sekä myös kaupungin kannettaviksi jääviä laskennallisia kustannuksia. Muutoksessa hyvinvointialueelle siirtyvän henkilöstön ja omaisuuden myötä kaupungin sisäinen palvelutarve (esim. IT-, henkilöstö-, hankinta- ja tilapalvelu) vähenee, mutta näitä hallinnollisia kustannuksia ei täysin voida sopeuttaa, ts. laskea kaupungilta pois. Kaupungille jää henkilöitä, tiloja ja sisäisiä palveluita, joiden ns. sote-puolen osuus poistuu, mutta jotka jäävät kaupungin hallintoon. Laskennallisesti tämä sopeuttamaton osuus oli elokuun 2022 tilanteessa tuo kysymyksessä mainittu n. 15 miljoonaa euroa.

Osa näistä sopeutumattomista kustannuksista on poistumassa lähivuosina, kun mm. vuokratiloja vähennetään sopimusten päättyessä, jolloin hallinnon tilankäyttö tehostuu. Myös muita sitoumuksia päättyy, jolloin ao. toiminnot on mahdollista päivittää vastaamaan jäljelle jääneen organisaation tarpeita. Kaupunki on muutenkin jo ryhtynyt toimiin hallintonsa ja koko toimintansa tehostamiseksi. Edellä mainittuja sopeutumattomia kustannuksia tarkastellaan myös osana vuosien 2023-2024 aikana tehtävää arviota Espoole optimaalisesta organisaatorakenteesta sekä tarvittavista tuki- ja hallintopalvelutoiminnoista kaupungin uudessa organisaatiossa.

Lisäksi on todettava, että sote-uudistuksen taloudelliset vaikutukset ovat selkenemässä vasta kuluvan vuoden aikana. Valtionosuuksilla on sanottu kompensoitavan muutostilannetta siten, että vuonna 2023 kuntien talouden tasapaino ei muutu uudistuksen takia. Kaupunki ottaa tarkentuvien sote-kulujen tason huomioon vuoden 2024 talousarvion valmistelussa myös sopeutumattomien kustannusten osalta.

Myös uudet hallitusohjelmataavoitteet viitoittavat kaupungin taloudenpitoa jatkossa. Nämä kaupunkiin kohdistuvine vaikutuksineen lienevät tiedossa vasta syksyllä.

Päätöshistoria

Liitteet

Oheismateriaali

- Valtuustokysymys Mitä kaupunki aikoo tehdä sopeutumattomien kulujen 15 M€ suhteen hyvinvointialueiden aloittaessa toimintansa

Tiedoksi